

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/24/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314207335
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8314207335.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Zlaty Simkovej a JUDr. Karola Krochtu v právnej veci žalobcov 1. H. L., nar. X. X. XXXX, trvale bytom XXX XX A. XX, 2. E. L., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom E. XX, obaja právne zastúpení JUDr. Jankou Vasilovou - advokátkou, Kudlovska 1, 066 01 Humenné proti žalovaným 1. Y. L., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom XXX XX A. 1, 2. K. L., rod. V., nar. XX. 5. XXXX, trvale bytom XXX XX A. 1, obaja právne zastúpení JUDr. Františkom Svatuškom - advokátom, Námestie slobody 25, 066 01 Humenné, 3. A. L., nar. XX. 1. XXXX, trvale bytom Q. XXX, M., XXX XX V., Česká republika, občan Slovenskej republiky, v konaní o neplatnosť darovacej zmluvy a určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva o odvolaní žalovaných v 1. a 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 11C/98/2014 - 326 zo dňa 28.02.2020 takto:

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Priznáva žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu vo vzťahu k žalovaným s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že dohoda o udelení plnej moci spísaná formou notárskej zápisnice N719/13, Nz38679/13, NCR1s39488/13 zo dňa 30. 10. 2013 spísaná notárkou JUDr. Katarínou Korenkovou v časti, v ktorej Y. L., nar. XX. 3. XXXX, bytom A. X udeľuje plnú moc žalovanej v 2. rade K. L. na zastupovanie pri všetkých právnych úkonoch týkajúcich sa darovania nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. A. v prospech žalovaného v 1. rade ako obdarovaného Y. L. je neplatná. Druhým výrok súd určil, že darovacia zmluva uzatvorená medzi Y. L., nar. XX. 3. XXXX, pri uzatvorení zmluvy zast. K. L., nar. XX. 5. XXXX, bytom A. č. X ako daryňou a žalovaným v 1. rade Y. L. ako obdarovaným formou notárskej zápisnice N727/13, Nz40526/13, NCR I zo dňa 7. 11. 2013 na Notárskom úrade JUDr. Kataríny Korenkovej, notárky, Ul. 26. novembra 1510/3 v Humennom je neplatná. Tretím výroko súd určil, že vlastnícky podiel o veľkosti X/XXX-in k parc. X. č. XXX o výmere 1430 m2, druh pozemku trvalé trávne porasty, k parc. X. č. XXX o výmere 5973 m2, druh pozemku orná pôda, k parc. X. č. XXX o výmere 524124 m2, druh pozemku lesné pozemky, k parc. X. č. XXX o výmere 5461 m2, druh pozemku trvalé trávne porasty, k parc. X. č. XXX o výmere XXXXX m2, druh pozemku orná pôda, k parc. X. č. XXX o výmere 9107 m2 druh pozemku orná pôda zapísaný na LV č. XXX, k. ú. A. v časti B pod por. č. XXX, vlastnícky podiel o veľkosti 5/432-in k parc. X. č. XXX o výmere 14627 m2 druh pozemku trvalé trávne porasty, k parc. EKN č. XXX o výmere XXXXX m2, druh pozemku trvalé trávne porasty, k parc. X. č. XXX o výmere XXXXX m2, druh pozemku trvalé trávne porasty, k parc. X. č. XXX o výmere 54209 m2, druh pozemku trvalé trávne porasty, k parc. X. č. XXX o výmere XXXXX m2, druh pozemku trvalé trávne porasty, k parc. X. č. XXX/X o výmere 136457 m2, druh pozemku lesné pozemky, k parc. X. č. XXX o výmere XXXXXX m2, druh pozemku trvalé trávne porasty, k parc. X. č.

XXX o výmere 61703 m², druh pozemku lesné pozemky, k parc. X. č. XXX o výmere 103221 m², druh pozemku orná pôda, k parc. X. č. XXX/XX o výmere 22503 m², druh pozemku trvalé trávne porasty zapísaný na LV č. XXX, k. ú. A. v časti B pod por. č. XXX, vlastnícky podiel o veľkosti 5/432-in k parc. X. č. XXX o výmere 112991 m², druh pozemku trvalé trávne porasty, k parc. EKN č. XXX o výmere 180056 m², druh pozemku trvalé trávne porasty, k parc. X. č. XXX/X o výmere 13483 m², druh pozemku orná pôda zapísaný na LV č. XXX, k. ú. A., v časti B pod por. č. XXX, vlastnícky podiel o veľkosti 1/32-in k parc. X. č. XXX o výmere 7155 m², druh pozemku orná pôda zapísaný na LV č. XXX, k. ú. A., v časti B pod por. č. XX, vlastnícky podiel o veľkosti 1/88-in k parc. EKN č. XXX/X o výmere 2757 m², druh pozemku lesné pozemky, k parc. EKN č. XXX o výmere 137045 m², druh pozemku trvalé trávne porasty, k parc. EKN č. XXX/XXX o výmere 13094 m², druh pozemku trvalé trávne porasty zapísaný na LV č. XXX, k. ú. A., v časti B pod por. č. XXX, vlastnícky podiel o veľkosti 1/88-in k parc. EKN č. XXX o výmere 172983 m², druh pozemku trvalé trávne pozemky, k parc. EKN č. XXX/X o výmere 39215 m², druh pozemku lesné pozemky, k parc. EKN č. XXX/XXX o výmere 576 m², druh pozemku trvalé trávne porasty zapísaný na LV č. XXX, k. ú. A., v časti B pod por. č. XX, vlastnícky podiel o veľkosti 1/88-in k parc. EKN č. XXX/X o výmere 10134 m², druh pozemku orná pôda zapísaný na LV č. XXX, k. ú. A., v časti B pod por. č. XXX, vlastnícky podiel o veľkosti 1/88-in k parc. EKN č. XXX/X o výmere 166924 m², druh pozemku lesné pozemky zapísaný na LV č. XXX, k. ú. A., v časti B pod por. č. XXX, vlastnícky podiel o veľkosti 1/88-in k parc. EKN č. XXX/X o výmere 180343 m², druh pozemku lesné pozemky zapísaný na LV č. D., k. ú. A., v časti B pod por. č. XX, vlastnícky podiel o veľkosti 2/2112-in k parc. EKN č. XXX/X o výmere 330 m², druh pozemku orná pôda zapísaný na LV č. XXX, k. ú. Zubné, v časti B pod por. č. XXX, patria do dedičstva po nebohej Y. L., nar. XX. 3. XXXX, zomrelej dňa XX. 1. XXXX, naposledy bytom A. č. 1. Posledným výrokom žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v celom rozsahu pričom o výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Právne odôvodnil súd prvej inštancie svoje rozhodnutie podľa ust. § 34, § 38 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Výrok o trovách konania podľa ust. § 255 Civilného sporového poriadku (ďalej CSP).

3. Súd prvej inštancie konštatoval, že z notárskej zápisnice spísanej notárkou JUDr. Katarínou Korenkovou v Humennom dňa 7. 11. 2013 zn. N727/13 vyplýva, že darkyňa nebohá poručiiteľka Y. L., rod. C., zastúpená na základe osvedčenia o plnej moci Y. L., žalovanou v 1. rade, mala previesť bezodplatne všetky nehnuteľnosti uvedené v tejto zápisnici v k. ú. A. na svojho syna, obdarovaného žalovaného v 1. rade. Z rozhodnutia Okresného úradu Katastrálny odbor v Humennom z 27. 11. 2013 vyplýva, že bol povolený vklad vlastníckeho práva pre žalovaného v 1. rade na základe darovacej zmluvy zo 7. 11. 2013.

4. Súd prvej inštancie vo veci vypočul notárku JUDr. Katarínu Korenkovú, ktorá po poučení vypovedala, že pri takýchto prípadoch ona vyžaduje lekárske potvrdenie. U nej bola žalovaná v 2. rade. Povedala jej, že je potrebné okrem lekárskeho potvrdenia, aby boli prítomní aj dvaja svedkovia. Vopred si vyžiadala občianske preukazy od svedkov a pripravila notársku zápisnicu. Presne sa už na tento prípad nepamätala, lebo má veľa prípadov a bolo to v r. 2013. Vie, že tam bolo viacero ľudí. Keď prišla do domu, nebohá pani sedela na posteli. Svedkyne jej dali občianske preukazy. Ona čítala notársku zápisnicu. Pani odsúhlasila tento úkon, svedkovia podpísali notársku zápisnicu a ona išla do Humenného ju zaregistrovať. Zhruba o 7, 8 dní od spísania tejto notárskej zápisnice o osvedčení splnomocnenia sa žalovaní objednali na darovaciu zmluvu a tá sa urobila 7. 11. 2013, kedy sa k nej dostavili žalovaní v 1. a v 2. rade manželia. Už si nepamätala, akým spôsobom nebohá Y. L. vyjadrila súhlas so zápisnicou, či to bolo verbálne alebo neverbálne. Zdalo sa jej, že to bolo kývnutím hlavy, istá si nebola. Na otázku, či si overovala, či je nebohá Y. L. pri vedomí, alebo nie, notárka uviedla, že ona vychádzala hlavne z lekárskej správy Y. Z., že je pri vedomí. Notárka sa nepamätala, či položila nebohej nejakú otázku. Vedela len, že sedela na posteli, viac sa nepamätá.

5. Z lekárskej správy - nálezu z 21. 10. 2013 vystavenej Y. C. Z., všeobecným lekárom pre dospelých vyplýva, že 21. 10. 2013 vykonal vyšetrenie Y. L., kde dal lekárske potvrdenie pre celkový zdravotný stav pri vedomí, nespôsobilá vlastnoručného podpisu. Potvrdenie vydané na vlastnú žiadosť a má slúžiť pre úradné účely. Súd prvej inštancie konštatoval, že nemohol vypočúť tohto doktora Z., pretože bol už v čase súdneho konania mŕtvy.

6. Zároveň súd prvej inštancie vo veci vypočul svedkyňu Y. N. ako svedkyňu uvedenú pri spísaní notárskej zápisnice. Táto uviedla, že so žalovanou 2. rade pracuje na jednom pracovisku a tá ju požiadala, že chce vybaviť opatrovatelstvo pre svojho svokra na syna a že potrebuje k tomu dvoch

svedkov. Sama jej ponúkla k tomu aj svoju dcéru I. H.. Mysleli si, že s tým robia dobrú vec, že chlapec sa bude starať o svoju babku. Ona tam prišla, babku pozdravila, ona jej kývla hlavou. Potom prišla notárka, urobilo sa to opatrovateľstvo. Veľmi nevenovala pozornosť tomu, čo bolo v tej notárskej zápisnici, keď ju notárka prečítala. Videla, ako po prečítaní zápisnice nebohá kývla hlavou. Potom tu notársku zápisnicu podpísala. Trošku sa jej videlo, že okrem toho, že kývla hlavou, povedala aj, že hej. O tom, že tam je aj prevod nehnuteľností darovaním, sa dozvedela až keď to čítala notárka. Mala dojem, že nebohá všetko vníma. Nebohá sedela sama na posteli.

7. Z výpovede svedkyne I. H. vyplýva, že mama jej povedala, že pre žalovanú v 2. rade, s ktorou pracuje, treba dať nejaké potvrdenie pred notárom, aby mohol robiť vnuk nebohej Y. L. H. L. jej opatrovníka, preto prišli ku ním domov. Notárka prečítala nejaké veci, svedkyňa to nesledovala. Keď vošli s mamou do domu, pozdravili nebohej dobrý deň, ona kývla hlavou. Nebohá niečo nezrozumiteľne rozprávala, kývala hlavou. Sedela sama v posteli. Nepamätala sa, aby notárka niečo rozprávala s nebohú. Keď notárka prečítala papiere, spýtala sa nebohej, či rozumie a táto kývla hlavou a povedala aj áno. Bola si tým istá.

8. Počas súdneho konania žalobcovia dali vypracovať posudok znalcovi MUDr. E. V., Y. XX, V., číslo znalca XXXXXX na zdravotný stav nebohej Y. L. po mozgovej príhode. Zo záverov tohto znaleckého posudku vyplýva: Y. L. v čase udelenia plnej moci dňa 30. 10. 2013 trpela vaskulárnou demenciou ťažkého stupňa (závažná vaskulárna neurokognitívna porucha), ktorá sa klinicky manifestovala progresívnym vaskulárnym kognitívnym deficitom, nekognitívnymi prejavmi, telesnými prejavmi a závažným funkčným obmedzením. Náhlý progresívny kognitívny deficit vznikol v časovej súvislosti s cievnou mozgovou príhodou hemoragickej etiológie z 31. 8. 2013. Kognitívny deficit u posudzovanej nebohej bol ireverzibilný (trvalý). Z uvedeného vyplýva, že v čase udelenia plnej moci svojej neveste K. L. nechápala zmysel svojho konania, nebola schopná chápať podstatu udelenia plnej moci a nebola schopná rozpoznať následky svojho konania. Pre závažnú vaskulárnu neurokognitívnu poruchu nebola schopná si vytvoriť logický a reálny úsudok. Uvedené svedčí pre stratu súdnosti a v konečnom dôsledku pre nespôsobilosť na právne úkony. Posudzovaná nebohá Y. L. nebola dňa 30. 10. 2013 spôsobilá udeliť plnú moc svojej neveste K. L.. Posudok je zo dňa 30. 10. 2018. Žalovaní sa vyjadrili k znaleckému posudku tak, že nesúhlasia s ním, pretože čerpal len z podkladov doložených žalobcami a podľa nich tieto neboli úplné. Poukázal na výpovede svedkov s tým, že právny úkon je v poriadku. Uviedli, že žalovaní si dajú vypracovať nový znalecký posudok, svoj. Toto podanie bolo doručené súdu dňa 11. 12. 2018. Následne súd skoro rok odročoval pojednávania kvôli tomu, aby žalovaní mohli predložiť svoj znalecký posudok. To však neurobili ani napriek viacerým odročovaniam pojednávania.

9. Súd prvej inštancie konštatoval, že v zmysle civilného sporového poriadku je strana na preukázanie svojich tvrdení povinná zabezpečiť a predložiť dôkazy vrátane znaleckých posudkov. Dôvodom pre vyhovieť žalobe bolo, že žalobcovia počas konania preukázali dôkazmi svoje tvrdenia. Je zrejmé, že nebohá Y. L. po vážnej mozgovej príhode nebola spôsobilá v súlade so závermi znaleckého posudku znalkyne E. na akékoľvek právne úkony a to ani na udelenie splnomocnenia, ani na udelenie darovania a to z dôvodu, že tento jej zdravotný stav bol trvalý. Ako dôležitú výpoveď súd prvej inštancie bral do úvahy výpoveď notárky JUDr. Kataríny Korenkovej, ktorá bola privolaná na miesto samé a ktorá vyhotovovala vo forme notárskych zápisníc jednak osvedčenie o udelení splnomocnenia pre žalovanú v 2. rade a jednak darovaciu zmluvu. Z výpovede tejto dôležitej znalkyne súd prvej inštancie nezistil, aby si objektívnym a hodnoverným a dostatočným spôsobom overovala zdravotný stav nebohej Y.. Notárka uviedla, že presne sa na tento prípad ani nepamätá a nevie, či verbálne alebo neverbálne udelila súhlas nebohú, avšak pamätá sa, že sa opierala o lekárske potvrdenie od MUDr. Z.. V tejto súvislosti je zrejmé a súdu prvej inštancie je to známe aj z iných obdobných prípadov, že iní notári konkrétne uvádzajú, akým spôsobom sa presvedčili o tom, že osoba postihnutá chorobou je pri vedomí, je spôsobilá vnímať to, čo sa pri nej deje a chápať aj následok. V tomto prípade to takto nebolo. Tieto skutočnosti potvrdzujú aj žalobcovia - deti nebohej Y. L., ktorí s ňou boli v kontakte, nosili jej aj jedlo a ktorí potvrdzovali, že jej zdravotný stav bol taký, že v podstate nevnímala a nechápala. Opačné tvrdenia zo strany žalovaných súd prvej inštancie považoval za účelové a ničím nepreukázané. Ako už bolo uvedené, samotná notárka nepotvrdila, že nebohá Y. L. bola plne pri vedomí a vedela, čo sa robí. Rovnako z výpovedí dvoch prítomných svedkýň je zrejmé, že sa jedná o priateľku a kolegyňu žalovanej v 2. rade a ktoré presne nevenovali pozornosť tomu, prečo tam sú, mysleli si spolu s dcérou H., že sa jedná len o zabezpečenie opatrovníctva pre nebohú Y. L. zo strany jej vnuka H. L.. Až pri čítaní zápisnice, ktorej nevenovali celkovú pozornosť, sa dozvedeli, že predmetom je aj niečo iné a to aj darovanie nehnuteľností nebohej Y. L.. Tieto dve svedkyne si len pamätali, jedna z nich, že mama kývla hlavou, avšak jej dcéra povedala, že si

pamätala, že aj povedala áno. Tieto ich výpovede sú rozporuplné. Súd prvej inštancie ich mal za účelové v snahe pomôcť žalovanej v 2. rade. Súd prvej inštancie nemohol vykonať dôkaz výsluchom MUDr. Z., všeobecného lekára, ktorý vydal potvrdenie pre žalovanú v 2. rade, v ktorom sa píše, že je pri vedomí nebohá Y. L., avšak v celom rozsahu vyvrátili tento dôkaz jednak závery znaleckého posudku a jednak výpovede svedkov a žalobcov, ktorí boli v styku priamo s nebohou Y. L..

10. Zamietnutie návrhu žalovaných na vykonanie dôkazov nariadením znaleckého dokazovania zo strany súdu odôvodnil súd prvej inštancie tak, že na to nebol dôvod a bolo by to neúčelné a nehospodárne. Právny zástupcovia žalovaných a žalovaní ničím objektívne nevyvrátili tvrdenia znaleckého posudku znalkyne E.. Nespôsobili jeho neurčitosť a nezrozumiteľnosť preto nebol dôvod nariaďovať kontrolné znalecké dokazovanie na ten istý stav. Žalovaní mali dostatok času viac ako rok, aby si sami zabezpečili v prípade potreby znalecký posudok. Mohli tak urobiť už od podania žaloby, teda od 12.06.2014 resp. odo dňa kedy žaloba im bola doručená.

11. Súd prvej inštancie teda vyhodnotil dokazovanie tak, že predovšetkým z výsluchu žalobcov, zo záverov znaleckého posudku, z výsluchu notárky R. Y. V. vyplýva, že nebohá Y. L. vykonala právny úkon splnomocnenie pre svoju nevestu, žalovanú v 2. rade v čase, kedy jej zdravotný stav bol taký, že nebola spôsobilá na tento ani na žiadny iný právny úkon, pretože trpela duševnou poruchou v dôsledku mozgovej príhody, ktorú utrpela. Z týchto dôvodov je neplatné splnomocnenie na zastupovanie Y. L. jej nevestou, žalovanou v 2. rade. Je neplatná aj následne uzavretá darovacia zmluva, ktorou nebohá Y. L. zastúpená nevestou, žalovanou v 2. rade previedla nehnuteľnosti uvedené v darovacej zmluve v k. ú. Zubné na svojho syna žalovaného v 1. rade. Preto súd žalobe vyhovel, teda tieto právne úkony mal za neplatné a takisto určil, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohej Y. L. a to z dôvodu, že žalobcovia majú na tom naliehavý právny záujem, pretože žaloba bola podaná ešte za účinnosti O. s. p., kedy sa vyžadoval právny záujem, pretože sú účastníkmi dedičského konania po svojej nebohej mame Y. L.. Je to aj spravodlivé rozhodnutie, pretože tieto nehnuteľnosti budú v rámci dedičského konania po nebohej mame poručiťke Y. L. dediť všetky jej deti, t. z. nielen žalobcovia, ale aj žalovaní.

12. Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie tak, že úspešným žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v celom rozsahu pričom o výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

13. Proti tomuto rozsudku včas podali odvolanie žalobcovia v 1. a 2. rade. Právne odôvodnili svoje odvolanie ust. § 365 ods. 1 písm. d), e), f) a h) CSP. Nesúhlasili s rozhodnutím súdu prvej inštancie. Považovali ho za zmätočné a za rozhodnutie bez riadneho odôvodnenia vo veci samej. Konštatovali, že súd prvej inštancie vypočul notárku JUDr. Katarínu Korenkovú. Notárka postupovala správne a sama uviedla, že si pri takýchto prípadoch vyžaduje lekárske potvrdenia o zdravotnom stave. Notárka uviedla, že nebohá pani sedela na posteli, svedkyne jej dali občianske preukazy a notárka čítala notársku správu. Nebohá odsúhlasila tento úkon. Svedkovia podpísali notársku zápisnicu a notárka odišla do Humenného notársku zápisnicu zaregistrovať. Zhruba 7 až 8 dní od spísania tejto notárskej zápisnice o osvedčení splnomocnenia sa žalovaní objednali na darovaciu zmluvu a tá sa urobila dňa 07.11.2013 kedy sa k notárke dostavili žalovaní v 1. a 2. rade, manželia. Notárka zároveň uviedla, že sa jej zdá, že súhlas s notárskou zápisnicou odsúhlasila nebohá Y. kývnutím hlavy. Ďalší listinný dôkaz na ktorý súd prvej inštancie neprihliadol bola lekárska správa- nález zo dňa 21.10.2013 vystavený MUDr. Z. všeobecným lekárom pre dospelých. Z uvedenej správy zo dňa 21.10.2013 vyplýva, že vykonal vyšetrenie Y. L., kde vydal lekárske potvrdenie pre celkový zdravotný stav. Uviedol, že Y. L. je pri vedomí, nespôsobilá vlastnoručného podpisu. V rámci konania boli vypočutí svedkovia Y. N., ktorá uviedla, že žalovanou v 2. rade pracuje na jednom pracovisku a tá ju požiadala, že chce vybaviť opatrovatelstvo pre svoju svokru na syna a že potrebuje k tomu dvoch svedkov. Sama ponúkla k tomu svoju dcéru I. H.. Svedkyňa prišla do domu, nebohú Y. L. pozdravila. Ona kývla hlavou potom prišla notárka. Svedkyňa uviedla, že videla ako po prečítaní zápisnice notárkou nebohá kývla hlavou. Potom notársku zápisnicu svedkyňa podpísala. Svedkyňa zároveň uviedla, že sa jej vidí, že okrem toho, že Y. L. kývla hlavou, povedala aj že hej. Svedkyňa zároveň uviedla, že mala dojem, že nebohá všetko vníma. Svedkyňa I. H. uviedla, že mama jej povedala, že pre žalovanú v 2. rade treba nejaké potvrdenie pred notárom, aby mohol robiť vnuk nebohej Y. L. H. L. jej opatrovníka. Keď vošli s mamou do domu pozdravili nebohej dobrý deň, ona kývla hlavou. Nebohá niečo nezrozumiteľne rozprávala. Kývala hlavou. Nepamätala sa, aby notárka niečo rozprávala s nebohou. Keď notárka prečítala papiere spýtala sa nebohej či rozumie a táto kývla hlavou a povedala áno. Bola si tým istá. Žalovaní preto naďalej trvajú na tom,

že nesúhlasia so znaleckým posudkom pretože čerpá len z podkladov doložených žalobcami a podľa nich tieto neboli úplné. Konanie začalo podľa Občianskeho súdneho poriadku v roku 2014. Podľa tohto predpisu mal súd prvej inštancie konať tak, že v danom súdnom konaní mal zabezpečiť a vykonať dôkaz nariadením znaleckého posudku znalcom ustanoveným súdom a nemal uveriť a vychádzať len z tvrdení žalobcov a z nich predloženého súkromného znaleckého posudku. Súd v tomto smere nepostupoval správne a svoje rozhodnutie postavil len na jednostrannom tvrdení žalobcov, pričom v rámci súdneho konania platí zásada rovnosti zbraní, čím podľa názoru žalovaných bolo hrubo porušené procesné právo žalovaných. Žalovaní odmietli strohé tvrdenie súdu, že mali dostatok času na vyhotovenie znaleckého posudku pretože ide o zodpovedanie odborne náročnej zdravotnej otázky a k dispozícii nie je veľké množstvo znalcov z daného odboru. A keď žalovaní oslovili MUDr. Y. ten pre extrémnu pracovnú zaneprázdnenosť nebol schopný znalecký posudok vypracovať. Rozhodnutie vo svojom odôvodnení je rozporuplné pretože súd ma riadne odôvodnenie svojich úvah použil výpovede svedkov, ktorí nič v prospech žalobcov a ich žaloby neuviedli. Práve naopak uviedli, že si pamätajú kývnutie hlavou nebohou Y. L. a svedkyňa I. H. uviedla, že počula verbálny prejav nebohej, ktorá uviedla verbálny súhlas, že „hej“. Preto navrhli aby odvolací súd v súlade s ust. § 389 CSP napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie (zrejme ide o chybu v písaní a žalovaní mali na mysli ust. § 388 a zamietnutie žaloby, poznámka odvolacieho súdu), resp. napadnuté rozhodnutie zruší a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodne po doplnení dokazovania.

14. K odvolaniu žalovaných v 1. a 2. rade sa vyjadrili žalobcovia. Uviedli, že posúdenie psychického stavu ako aj právne významné otázky pre rozhodnutie súdu vo veci samej bolo vykonané znalcom z odboru zdravotníctva farmácia odvetvie psychiatria MUDr. V. E.. V zmysle záverov posudku znalkyne vyplýva, že Y. L. v čase udelenia plnej moci dňa 30.10.2013 trpela vaskulárnou demenciou ťažkého stupňa. Z uvedeného dôvodu nebohá Y. L. nebola dňa 30.10.2013 spôsobilá udeliť plnú moc svojej neveste K. L.. Pre závažnú vaskulárnu neurokognitívnu poruchu nebola schopná si vytvoriť logický a reálny úsudok, nebola schopná chápať podstatu udelenia plnej moci a nebola schopná rozpoznať následky svojho konania. Tvrdenie žalovanej v 2. rade o neúplnosti podkladov pre vypracovanie znaleckého posudku nie je dôvodné. Súd prvej inštancie hodnotil presvedčivosť znaleckého posudku a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi a to najmä výpoveďami svedkov V., H., N., žalobcov a žalovaných. Žalovaní nepredložili súdu žiaden relevantný dôkaz zo zdravotnej dokumentácie nebohej Y. L., ktorý by vyvracal závery znalkyne. Potvrdenie Y. C. Z. zo dňa 21.10.2013 bolo vydané všeobecne pre úradné účely pričom vzhľadom na jeho úmrtie nebolo možné bližšie zistiť okolnosti za ktorých predmetné potvrdenie vydal. Notárka R. V. V. vo svojej svedeckej výpovedi nepotvrdila, žeby pri čítaní osvedčenia o splnomocnení dňa 30.10.2013 si overovala, či nebohá Y. L. je pri vedomí. Vychádzala len so všeobecného potvrdenia Y. Z. vydaného pre úradné účely. Ani s istotou nevedela uviesť akým spôsobom mala Y. L. vyjadriť súhlas so zápisnicou. Výpovede svedkýň N. a H., ktoré boli uvedené v zápisnici sú rozporuplné. Na jednej strane tvrdili, že veľmi nevenovali pozornosť obsahu zápisnice, mali za to, že je spísaná za účelom vybavenia opatrovníctva nebohej Y. L. zo strany jej vnuka, ale pri čítaní zápisnice sa dozvedeli, že je tam zahrnutý aj prevod nehnuteľností darovaním. Iba svedkyňa H. uviedla, že si s istotou pamätá, že po prečítaní obsahu zápisnice na otázku notárky, či nebohá tomu rozumie, táto mala kývnuť hlavou a povedať áno. Obe svedkyne sú v priateľskom vzťahu so žalovanou v 2. rade a ich snaha pomôcť priateľke vyplýva priamo z výpovede svedkyne N.. Výpovede týchto svedkýň nevyvrátili správnosť záverov znaleckého posudku. Postup súdu prvej inštancie ktorým zamietol návrh žalovaných na vykonaní kontrolného znaleckého dokazovania je správny a nezakladá porušenie princípu rovnosti zbraní v tomto súdnom konaní. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je preto vecne správne, vychádzajúce zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu. Žalobcovia sa plne stotožnili s názorom súdu prvej inštancie, že žalovaní už od podania žaloby mali dostatok času, aby si zabezpečili vyhotovenie znaleckého posudku na posúdenie zdravotného stavu Y. L. ku dňu udelenia plnej moci svojej neveste to je zo dňa 30.10.2013. od podania žalovaných v ktorom nesúhlasili so závermi znalkyne uplynul viac než jeden rok počas ktorého súd prvej inštancie opakovane na žiadosť žalovaných odročoval súdne pojednávania. Ak žalovaní nevyužili svoje procesné oprávnenia v konaní na súde prvej inštancie v období od podania žaloby v roku 2014 nejde o porušenie princípu rovnosti sporových strán. Je zrejme, že Y. L. pri udelení plnej moci žalovanej v 2. rade dňa 30.10.2013 konala v duševnej poruche, ktorá ju robila na tento úkon nespôsobilou. Súd prvej inštancie vo veci úplne zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Preto žalobcovia navrhli rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

15. Vyjadrenie žalobcov k odvolaniu žalovaných bolo zaslané všetkým žalovaným. Ďalšie vyjadrenie do spisu predložené nebolo.

16. Odvolací súd na základe podaného odvolania preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 385 CSP a contrario s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuly a webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 20.08.2021 a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných nie je dôvodné.

17. Predmet prieskumu odvolacieho súdu vymedzuje uplatnená odvolacia argumentácia odvolateľa. Jednou zo základných náležitostí odvolania (§ 363 CSP) je uvedenie, z akých dôvodov považuje odvolateľ rozhodnutie súdu za nesprávne (odvolacie dôvody), čo možno chápať ako povinnosť tvrdenia odvolateľa pre odvolacie konanie. Dôvodmi odvolania, ktoré odvolateľ uviedol v odvolaní do uplynutia lehoty na podanie odvolania je potom odvolací súd viazaný (§ 380 ods. 1 CSP), čo znamená, že existenciu iných odvolacích dôvodov než ktoré uviedol odvolateľ, odvolací súd pri prieskume rozhodnutia a postupu súdu prvej inštancie nezisťuje a ak by aj v odvolacom konaní vyšli najavo, neprihliada na ne. Jedinou výnimkou je, ak zistí existenciu väd, ktoré sa týkajú procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP), na ktoré odvolací súd prihliada aj vtedy, ak neboli odvolateľom uplatnené. Odvolací súd tiež na doplnenie odvolacích dôvodov nevyzýva (§ 373 ods. 1 CSP). Dôvody odvolania môže teda odvolateľ doplniť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Viazanosť odvolacieho súdu odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP) znamená, že odvolací súd pri rozhodovaní o podanom odvolaní môže prihliadať len na také dôvody, ktoré boli uplatnené v lehote na podanie odvolania. Odvolateľ teda v podanom odvolaní vymedzuje, z akých dôvodov žiada o preskúmanie napadnutého rozhodnutia, ktorým vymedzením sa obmedzuje preskúmovacia právomoc odvolacieho súdu maximálne na dôvody vymedzené v odvolaní.

18. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením veci v napadnutej časti, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

19. K námietke porušenia práva na spravodlivý proces odvolací súd poznamenáva, že nezávislosť rozhodovania súdov sa musí uskutočňovať v ústavnom a v zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 ods. 1 a nasl. Ústavy SR a z čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princípov, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je aj povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť, a to spôsobom zakotveným v ust. § 220 ods. 2 CSP, ktoré stanovuje základné obsahové náležitosti a kvalitatívne požiadavky na odôvodnenie rozsudku a jeho záväznú logickú štruktúru. Odvolací súd uvádza, že táto odvolacia námietka nebola naplnená.

20. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie nevyhnutné pre posúdenie predmetnej sporovej veci. Z uvedeného vychádzal aj odvolací súd v zmysle ust. § 383 CSP. Odvolací súd na tomto mieste zdôrazňuje, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (pozri rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to,

že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, a to v každom štádiu civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka naplnená nebola.

21. K námietke o nesprávnom právnym posúdení vecí odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením vecí je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Ani táto odvolacia námietka nebola naplnená.

22. Je nevyhnutné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

23. Podľa záveru odvolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančného súdu obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých prvoinštančný súd založil svoje rozhodnutie a jeho postup bol v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP.

24. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, prebral a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Pod procesným postupom sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mариaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. Postupom súdu možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

25. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku jasne vysvetlil skutkový podklad pre právny záver svojho rozhodnutia a výsledky vykonaného dokazovania v súlade s pravidlami formálnej logiky vyhodnotil. S relevantnými námietkami žalovaných sa aj riadne vypořiadal. Vysvetlil aj prečo zamietol návrh žalovaných na ďalšie znalecké dokazovanie. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že zmyslom a účelom princípu kontradiktórnosti je aby strana mala možnosť vyvrátiť resp. spochybníť konkrétne vyjadrenia. Na druhej strane je však potrebné konštatovať, že úlohou súdu je posúdiť a odôvodniť rozumnú hranicu konfrontácie a ukončenie cirkulácie procesných podaní v určitom bode. V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd na závery uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II ÚS 83/2019 23.05.2019 a právnu vetu, ktorú vyššie citoval.

26. Podľa ust. § 207 ods. 1 CSP ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky, a pre zložitosť posudzovaných otázok nepostačuje postup podľa § 206, súd na návrh nariadi znalecké dokazovanie a ustanoví znalca. Ak súd ustanovil viacerých znalcov, môžu vypracovať spoločný posudok.

27. Podľa ust. § 207 ods. 3 CSP návrh na nariadenie znaleckého dokazovania znaleckým ústavom je prípustný len v obzvlášť závažných prípadoch vyžadujúcich si osobitné vedecké posúdenie, alebo ak závery znalcov sú v zrejmom rozpore.

28. Odvolací súd v súvislosti s dôvodmi pre nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu poukazuje aj na najnovšie rozhodnutie a to rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31.03.2021 sp. zn. 5Cdo/107/2019 z ktorého právnej vety vyplýva, že nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi: prvým je argument podľa ktorého tvrdená skutočnosť ku ktorej overeniu, alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/ nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na to tvrdenie nedisponuje vypovedaciu potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, to je argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené.

29. V danom prípade má odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie za to, že ide o nadbytočný dôkaz t.j. argument podľa ktorého určité tvrdenie ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené, alebo vyvrátené. Teda podmienky pre nevyhovenie dôkaznému návrhu žalovaných boli splnené.

30. Odvolací súd poukazuje na bod 12 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie s ktorým vyjadruje súhlas, teda, že na vykonanie dôkazu nariadenia znaleckého posudku zo strany súdu nebol dôvod a bolo by to neúčelné a ne hospodárne. Skutočne právny zástupcovia žalovaných a žalovaní objektívne nevyvrátili tvrdenia znaleckého posudku znalkyne E. Tento znalecký posudok nie je ani neurčitý ani nezrozumiteľný, preto nebol dôvod nariaďovať tzv. kontrolné znalecké dokazovanie na ten istý stav. Skutočne žalovaní mohli zabezpečiť v prípade potreby sami znalecký posudok a mohli tak urobiť odo dňa podania žaloby, teda od 12.06.2014 resp. odo dňa kedy im bola žaloba doručená. Podľa názoru odvolacieho súdu tvrdenie žalovaných, že na zodpovedanie odborne náročnej zdravotnej otázky nie je k dispozícii veľké množstvo znalcov z daného odboru neobstojí. To, že žalovaní oslovil len MUDr. Y. a ten pre extrémnu pracovnú zaneprázdnenosť nebol schopný znalecký posudok vypracovať nestačí. V zozname znalcov je niekoľko ďalších kvalifikovaných znalcov v danom odbore.

31. Odvolací súd má za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vo svojom odôvodnení nie je ani rozporuplné. Podľa názoru odvolacieho súdu výpovede svedkov súd prvej inštancie riadne vyhodnotil a jeho úvaha zodpovedá pravidlám formálnej logiky.

32. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1,2 CSP ako vecne správny potvrdil z dôvodu, že súd prvej inštancie riadne rozhodol i o trovách prvoinštančného konania.

33. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Úspešní žalobcovia majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu vo vzťahu k neúspešným žalovaným, s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

34. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.